

Λόγος
επιφωνηθείς τῆς 25 Μαρτίου
1858 ἐν Ἁγίᾳ Παύλῳ.

ὑπὸ
Γεωργίου Κουκοῦ

534

ΚΟ

24.425

Πάρος 1858

554
Ka
24925

ΔΟΓΜΑ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΤΗΝ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 1858

ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΟΝΗ

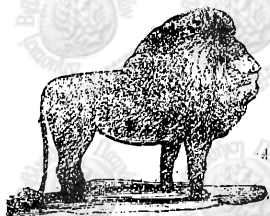
ΤΗΣ

ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΚΟΥΚΑ.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ καὶ Π. ΔΙΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

1858.

Τούτο λοιπόν ἔχων ὑπ' ὄψιν μου, καὶ ἐπειδὴ εἶγον ἔμπροσθέν μου κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοὺς πλείστους τῶν ἀκροατῶν ἀγνοοῦντας τὰ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἐξύμνησα τοὺς προγόνους καὶ ἀνέφερον τινὰς τῶς πράξεών των, τὰς μὲν ἐκ παραδόσεως μαθίων, τὰς δὲ, ἐξ ἱστοριῶν ἐρα- νισθεῖς κατ' ἰδίαν σύνθεσιν συνθέσας· διότι ὡν εἰκοσαετῆς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἤμῃ εἰδήμων τοιούτων πραγμάτων χωρὶς νὰ τὰ ἴδω ἐν ταῖς ἱστορίαις; ! Ὅθεν διὰ τοῦτο δύναμαι νὰ εἶπω « καὶ ὁ ἑωρακῶς μεμαρτύρηκεν » ὅπερ κατεδέ- χθησαν νὰ εἴπωσι καὶ οἱ ἴδιοι εὐαγγελισταὶ· καίτοι φωτισθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Εἰς μόνον δὲ τὸ ὅποιον δύναται νὰ μοι ἐπι- φέρωσιν ἐπικρίσεις, εἶναι, διότι περιωρήσθην εἰς μόνην τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος μου, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ὅτι ἀδυνατήσας νὰ ἐπεκταν- θῶ, ἄφησα ἄλλους, ἀσυγκρίτω λόγῳ ἀνωτέρου μου, νὰ ὁμιλήσωσι.

Ἐν Καλαβρίτοις τὴν 26 Μαρτίου 1838.

(1) ὁμιλήσας

ΓΕΩΡ. Μ. ΚΟΥΚΑΣ.

Δίχθηρα Δείχσοιέμοι...

Δέχθητε, ὡ φίλοι ἀκροαταί, τὸν ἔσολόν
τῆς γήραος (*)

Ἐπρωφίρθη με φωνὴ χαμηλὴν πρὶν ἢ εἰσελθῶ εἰς τὸν λόγον
ἐν τῇ Γῇ, σαλευθέντῃ τῇ θάλασσᾳ, χαρίσθη
τὰ πιδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσι (Δαχθῖδ).

— * —

Ἐκ τῶν τάξων τῶν ὀρυξάντων τὸν τάφον
τῆς δουλείας καὶ ἀνεγειρόντων τὸ λαμπρὸν οἰ-
κοδόμημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας, ἀκούε-
ται φωνὴ γοερὰ, φωνὴ, ἣτις προσβάλλουσα τὰ
ὠττὰ μου, ἐξυπνᾷ τὸν νοῦν μου, μὲ προσκαλεῖ
νὰ κηρύξω τὸ μεγαλεῖον τῆς ἡμέρας, καὶ ἐξυ-
μνήσω ἐκείνους, οἵτινες μᾶς ἔθεσαν ὑπὸ τὴν
στέγην τῆς φίλης ἐλευθερίας. — ὦ! φωνή! πό-
σον ἠπατήθης νὰ διευθυνθῆς πρὸς ἐμέ! — Μὲ
ὠθήτε ὦ ψυχαί! μὲ προσκαλεῖτε ν' ἀνοίξω τὸ
στόμα μου; — ὦ! πόσον ἠπατήθητε! — ἀπατή-
θητε λέγω, διότι ἀπετάνθητε πρὸς πρόσωπον, τὸν

(*) Ἐπρωφίρθη με φωνὴ χαμηλὴν πρὶν ἢ εἰσελθῶ εἰς τὸν λόγον
ἐν τῇ Γῇ καὶ σαλευθέντῃ τῇ θάλασσᾳ, χαρίσθη τὰ πιδία καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσι.

νοῦν ἀδύνατον ἔχοντα, τὴν γλῶσσαν περισταλι-
μένῃν καὶ μὴ δυναμένην νὰ ἀερέσῃται, ὅπερ περι-
μένετε. — τὸ ἀπαίτεῖτε; ! — σὰς ἀκούω — καὶ
συγγνώτέ μοι. — Ἄλλιά. —

Πρὶν ἢ εἰσελθῶ, ὦ σεβαστέ καθηγούμενε μετὰ
τοῦ περιστοιχοῦντός σε κλήρου, ἀντιπρόσωποι τῆς
Σ. κυβερνήσεως, καὶ λοιποὶ συμπολιταὶ εἰς τὴν
ὑπόθεσιν τοῦ ἀπλοῦ ἀπλουστάτου τοῦτου λογι-
δρίου μου — (εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀπαγγελίας
τοῦ ὁποίου μοὶ παρουσιάσθησαν δύο τινα, — δει-
λία καὶ ἔρωσ — καὶ ἡ μὲν δειλία μὲ ἐκφύεται γαλ-
ναγωγημένον, οὕτως εἶπεῖν, μέχρι τελευταίας
στιγμῆς, ὁ δὲ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωσ, ἀπέκοψε
μεθ' ὀρμῆς τὰς ἀλύσσους τῆς δειλίας καὶ μὲ
ᾤθησεν ἐπὶ τὸ ἱερόν τοῦτου βῆμα, ἐνθαρρύνων με
μάλιστα νὰ ἐκφύσω ἐλευθέως ὅπερ αἰσθάνομαι)
πρὶν ἢ λοιποὶ ἐπέλθω εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦτου,
παρκαλῶ ὑμᾶς νὰ μὴ ἐπικρινῆτε τὰ λεγθησόμενά
μου, ἀλλ' ἀκούοντες αὐτῶν, τὰ μὲν φέροντα ἐ-
ληθείας ν' ἀποδέξησθε, τὰ δὲ οὐ, ν' ἀποπέμψητε,
παραπλήσια πράττοντες τῇ μέλει, ἥτις ὅλα
τ' ἄνθη ἐπισκέπτεται, τὰ χρήσιμα ὅμως πρὸς
μέλι συλλέγει. —

« Εὐφρανέσθεσαν οἱ σὺρκοι, ἀγαλλιάσθη ἡ γῆ,
σκληυθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
χαρήσεται τὰ παιδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ».

Εὐφράνητε σήμερον Χριστιανικοὶ ἄνθρωποι, ἐξυ-
πνήσατε Ἑλληνικὰ πνεύματα νὰ πανηγυρίσητε
τὴν ἐπαίτιον ταύτην ἡμέραν, ἀνίστατε ῥήτορες
νὰ διηγῆθητε τὰ θαυμάσια τῶν ἐυδόξων προγῶ-
νων μας, ὡς ὁ Δαβὶδ τὰ τοῦ Κυρίου, λήθεται
εἶστρον, ὧ ποιηταί, καὶ ἐπικηλευθήτε τὴν μου-
σαν, ὅπως ψάλλητε τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ταύ-

της ως ὁ Ὅμηρος τὸν πόλεμον τῆς Τρωϊδος, ἐμψέφατε τὸν νοῦν, ὦ ἀδελφοί, εἰς τὴν κοσμοσύηριον καὶ ἔθνοσωτήριον ταύτην ἡμέραν, τοῦτο μὲν, διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐκ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο δὲ, διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ Ὄθωμανοῦ ὃς ἐμβλέψωμεν ὡς τὸν νοῦν καὶ ὃς πανηγυρίζωμεν τὴν ἡμέραν ταύτην, Ὡ Ἕλληγες, οἵτινες καὶ τοὶ μικροὶ δέμας διεβρόχισμεν τὸ κράτος τοῦ ἐγθροῦ καὶ ἀπεκαταστήσαμεν ἐλευθέραν τὴν δούλην Ἑλλάδα, τὴν πάλαι ποτὲ δυνατὴν καὶ φαικλέην, καὶ ἤτις ἀπὸ τῆς συστάσεώς της, εἰς πολλὰς τοιαύτας δουλείας καὶ καταδυναστείας ὑπέκυπτεν, ἀλλ' οὐδέποτε ὅμως ἀνείγετο νὰ μὲνῃ ὑπὸ τὸν ζυγὸν, ἐξημμένον τὸ πνεῦμα ἔχουσα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ἐλευθερίαν. Ὡς πανηγυρίζωμεν τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ ἡμεῖς οἱ Κἀλαῆρυστινοὶ, ἡμεῖς λέγω, οἵτινες ἔσχομεν προγόνους ἀκολουθήσαντας τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦμας· διότι ἐκεῖνος μὲν, ἐπαναλαμβάνων, καθὼς ἐξ οὐρανοῦ ἐσαρκώθη ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς παρθένου Μαρίας, καὶ οὕτως ἀπῆλλαξε τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου· οὗτοι δὲ πηδήσαντες ἐκ τῆς δουλείας ἐσαρκώθησαν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ μονῇ Ἑλληνες, καὶ οὕτως σὺν τοῖς ἄλλοις ἠλευθέρωσαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ ἄλλου διαβόλου (τοῦ Ὄθωμανικοῦ λέγω κράτους).

Τίνας δὲ ὑπῆρξαν οἱ διάφοροι ἀγωνισταὶ, ποῦ, καὶ πῶς ἠγωνίσθησαν παραλείπω νὰ ἀναφέρω, διότι ἅπαντας τούτους καὶ τὰς μάχας ἀπαριθμῶν, πολὺ ἤθελον μακρολογήσει, καὶ ἐπομένως τὰ ὀνόματα αὐτῶν, αἱ μάχαι, αἱ θέσεις κ.λπ. ἀνεφέρυτο ἐν διαστήματι εἰκοσιπενταετηρίδος, καὶ

σήμερον ἔτι ἄλλοι τὰ αὐτὰ πράττοντες ἢ ἐμὲ ἀναφέρουσι καὶ ἐξυμνοῦσι τοὺς ὅλους ἀγωνιστὰς καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἰδίαις πατρίσιν ἀνήκοντας ἐγὼ δὲ, μερικέων ἰδίως τὸν λόγον μου, ἔρχομαι νὰ ἐξυμνήσω μόνον καὶ μόνον τοὺς συμπολίτας μου πρωταγωνιστὰς, μιμούμενος τὸν ῥήτορα, Ἴσοκρ. τῆν ὁποῖος διὰ τοῦ πολυβουλλήτου ἐκείνου παλαιουργικοῦ Λόγου τοῦ ἠξυμνήσας τὰς πράξεις τῶν προγόνων τοῦ Ἀθηναίου, μακρὰν ὁμῶς ἔχων ἐγὼ πᾶσαν ἰδέαν τοῦ νὰ πράξω τοῦτο πρὸς ἐπίδειξιν τῆς δόξης τῶν Καλαβρύτων, ὡς ἐκεῖνος. Ἔρχομαι ἔθεν ἰνὰ ἐξυμνήσω τούτους, τῶν ὁποίων τὸ κίνημα μέγα μέγιστον ὑπῆρξε καὶ ὡς τοιοῦτον ἐδοξάσθη ὑφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος, καθότι ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦτου ἤθελεν ἐπανεγθῆ κακὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐλθέριον εἰ' αὐτούς. Ἐξυμνῶ λοιπόν σήμερον Σᾶς τοὺς συμπατριώτας μου, Σᾶς οἵτινες ἴστασθε ψυχικῶς ἀκροαζόμενοι μου, Σᾶς οἵτινες κατέβητε σήμερον ἐξ οὐρανοῦ, ἵνα ἐπισκευθῆτε τὸν τόπον τῆς ἀναγεννήσεώς σας καὶ ἀναγεννήσειός μας, τὸν τόπον ἐν ᾧ κατὰ τὴν ἰδίαν ταύτην ὕβαν ἐφωνάξατε ὅλοι μὲ γενναίαν ψυχὴν « Π ΖΩΗ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ἢ ΘΑΝΑΤΟΣ » καὶ ἵνα μὲ περιέργειαν ἴδῃτε, ἀν οἱ ἀπόγονοί σας ἐν τῷ μνημαίῳ τούτῳ τῆς ἐπαναστάσεως ἐνθι ἀπερασίσαστε νὰ γύσῃτε τὸ αἷμά σας ὑπὲρ ἡμῶν, σας ἐσορτάξουσιν, ἀποδίδοντες ὑμῖν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐκδουλεύσεών σας. — Βλέπετε ἔθεν, ἀπορασιαστικὴ Χαραλάμπη, Στρατηγικὴ Ζαήμεη, ἐνδοξὴ Φωτῆλα, σουτετὲ Θεογαρόπουλε καὶ Μουρτογιάννη, υἱοὶ τοῦ Ἄρεως Πετμαζαῖοι οἵτε ἐν μακαρίᾳ τῇ Λήξει καὶ οἱ ἐπιζῶντες, ἀτρόμητε Λόντε, σεβαστέ καὶ γενναῖε Γερμανέ, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν κραταιῶν χειρῶν σου ἀνεπέτασας τὴν Ἑλληνικὴν σε-

μαίαν ὑπὸ τὸν γηραιὸν τοῦτον πλάτανον, ἐλέπετε λοιπὸν, καὶ οἱ ἄλλοι ἔνδοξοι συναδέλφοι σας, ἡμᾶς, δρέποντας τοὺς καρποὺς τῶν κόπων σας, καὶ συνελθόντας σήμερον, ἡμᾶς ἐνταῦθα, καὶ ἄλλους ἐν ἄλλοις ἱεροῖς καταγωγίαις, ὅπως προσφέρωμεν λατρείαν εἰς τὸν ὕψιστον, ὅστις κηδεταὶ τῆς εὐπεθοῦς αὐτῷ καὶ ἐνδόξου Ἑλλάδος, καὶ ἐορτάσωμεν Σᾶς τοὺς ἀποσταλέντας τότε παρ' αὐτοῦ, ἵνα σώσητε τὸν νέον Ἰσραηλιτικὸν λαὸν χαίριτε λοιπὸν δοξαζόμενοι ἐν τε τῷ ἐνταῦθα κόσμῳ καὶ ἐν τῷ αὐτόθι, καὶ μεσιτεύσατε πρὸς τὸν Ὑψιστον ἕπως κραταιώσῃ καὶ τὰ πνεύματα ἡμῶν, ἵνα σᾶς μιμηθῶμεν ἐν καιρῷ τῷ δεόντι.

Ἐπειδὴ, ὦ φίλοι ἀκροαταί μου, ἤθελον εἰδοῦαι πολὺ δύσκολον εἰς ἐμὲ ν' ἀναφέρω ἅπαντα ἐν γένει τὰ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, καὶ πρὸς τούτοις ἤθελον φανῆ ἐπ' ἄκρον ὀχληρὸς, διὰ τοῦτο περιορίζομαι μόνον νὰ εἶπω σποράδην τινὰ περὶ τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ἣτις ὑπῆρξεν τὸ κέντημα νὰ εἶπω τοῦ νὰ διαγεῖρῃ τὰ Ἑλληνικὰ πνεύματα, καὶ ἀκολούθως ν' ἀναφέρω μάχας τινὰς ἐν αἷς ἔλαβον μέρος οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι.

Οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ πρῶτα ἀκόμη ἔτη τῆς Ὀθωμανοκρατείας συνελάμβνον πάντοτε ἐν τῷ νῷ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου των, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ 1769 ὅτε οἱ Ἄλβανοὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀλλ' αἱ δυσχερεῖς περιπτώσεις τοὺς ἔκαμνον ν' ἀναβῆλλωσι ταύτην ἀπὸ καιροῦ εἰς εἰς καιρὸν, μέχρις οὗ πρῶτον ἐξαπλωθῶσιν τὰ φῶτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν, καὶ ἀναπτύχθωσι ἔτι ζωηρότερα αἰσθήματα εἰς τὰς καρδίας τοῦ Ἑλλήνος. Τὰ ὅποια ταῦτα ἐκαλλιέργουν οἱ κλέπται εἰς τὰ ὄρη, οἱ διδάσκαλοι εἰς εἰσφόρα μέρη, ἰδίᾳ ἐν Σμύρῃ, Σάμῳ, Ἰωνυνίοις κλπ,

καὶ ἐγωνιμοποιοῦν αὐτὰ, οἱ μὲν εἰς τοὺς ἀρματωλοὺς των.—οἱ δὲ εἰς τὴν σπουδάζουσα νεολαίαν.

Μετὰ πικρέλεσιν ἔμως ὀλίγου κειροῦ τῶσ' ἤωρὰ φιλοπαιρὶδα αἰσθημάτων διηγήθησαν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, ὥστε δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κοιτηθῶσιν πλέον κοιμάζοντες. — Κκι πρῶτος θεμελιωτὴς τῶν τοιαύτων ἰ. εὐὼν ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Θεσσαλίας Ῥήγας Φεΐφαιος. — Μετὰ τοῦτον δὲ οἱ μᾶλλον ἐπενεργήσαντες εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς φιλικῆς ἐταιρίας ἦσαν ὁ Σκουφῆς, Τζακίλιος, Ξάνθης κλπ. οἱ ὁποῖοι διακοπρέντες ἀπὸ τοῦ 1817 εἰς πολλὰ μέρη καθήγουν τοὺς ἀπικταχοῦ Ἑλλήνας. — Οὕτω λοιπὸν ὁ σπῆρος των ῥιπτόμενος ὡς ἐπὶ γωνύμου γράει εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, ἐφύτρωνεν, ἀνεπτύσσεται ζωνρῆς, μεταφτεύεται..... —

Ἡ καταδυναστεία ἐπὶ τῶν ἐνός μέρους, ἥτις ἐδάμαζε τοὺς Ἑλλήνας, ἀπο τῆς ἐποχῆς ἰδίας τοῦ 1817, ὅτε ἡ Πελοπόννητος ἀπο τῆς ἐνετικῆς μετέπεσεν εἰς τὴν τουρκικὴν δουλείαν, ἀρ' ἐτέρου δὲ ὁ ἀδρότατος φῆρος χιρῆσι), καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ μετέρχωνται ἀκόλλῶτως τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα τους ἔκαμνον νὰ μανίωσι διὰ τὴν ἐλευθερίαν. — Ἐπιτάθη, ὁ φίλοι ἀκραταί μου, διακόπτων τὸν Λόγον μου, εἰς προθέτω ὅτι τὸ μόνον στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἐμπόδιζεν ἔσθ' ὅτε τὴν Ὀθωμανικὴν γείρα ἀπο τοῦ νὰ καταπαύῃ τὰς κατὰ τῶν ἀτυγῶν Ἑλλήνων καταπιέσεις, ἦτον, ὁ εἶδος τὸν ὁποῖον ἠσθάνοντο ὡς ἐκ μέρους τῶν τότε κλεπτῶν, εἰς τοὺς ὁποῖους κατὰ μέγα μέρος ὀρεῖλομεν εὐγνωμοσύνην, καθότι ἂν δὲν ὑπῆρχον οὗτοι οἱ φύλκαες νὰ εἶπω τῶν ἡθῶν καὶ τῆς θρησκευτικῆς, οὔτε ἴγνος Ἑλληνικὸν ἤθελε μείναι ἐν Ἑλλάδι: ἐν τῷ δικαστήριον τῆς ὀλοκλη-

ρου (ιδίᾳ) ἑκατοστατηρίδος. — Κύριος ἐς τούτων σκοπὸς δὲν ἦτον ἄλλος πλὴν νὰ καταμαστίζῃσι καὶ φρονέωσι τοὺς τούτους, ὅσαίτις ἀπῆνταν, μὲ την μερίστην ἀπαρχίαν, καὶ ἰδίως μάλιστα ὅταν ἐπληροσούντο ὅτι θασανίζουσι τοὺς ἀδελφούς των Ἑλλήνας ὅπερ ἐπιθεδαίοι ἠρωϊκῆ τις πράξις τοῦ περισῆμου κλέπτου Ζαχαριά· ἐκ τὸς τοῦ ὁποῖου οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι καὶ διαπρέποντες ἐν Πελοποννήσῳ ἦταν, ὁ ῥωμαλαῖος καὶ ὠκύπους νέος Ἀγιλλεύς Ἀθηνάσιος Πετμεζᾶς, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς Θεοδ. Κολοκοτρώνης, οἵτινες συνηνομημένοι ὄντες μετὰ τῶν ἀδελφῶν Κιωνστ. καὶ Ἰωάν. Πετμεζαίων, καὶ μεθ' ἄλλων πολλῶν, τρούουον προὔξουον εἰς ὅλους τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Ὀθωμανούς. Ἄλλα ἐπιστηνίως οὔτος ὁ καλὸς φύλαξ, τοῦ Ἑλληνος ἐροσέθη ὀδῶν προῶρις τὸ 1804, καὶ δὲν ἔζησεν ἵνα καὶ αὐτὸς συντελέσῃ τὰ μᾶλα κατὰ την Ἑλλ. ἐπαναστασίαν.

Οὔτοι δὲ οἱ λεγόμενοι κλέπται οὐ μόνου συντελέουον πολὺ εἰς τὸ νὰ μὴ παραβιζῶνται τὰ ἦθη, ἔθημα, καὶ θρησκεία, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ὑπῆρχον καὶ τὸ ὄργανον τῆς ἐπεκτάσεως τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, μετὰ τῶν προῦχόντων, καὶ αὐταὶ ἐπεχειρήθησαν ἔπειτα τὸ μέγιστον πρῶτον βῆμα τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος. —

Οὔτω λοιπὸν δικδοθεῖται ἡ κατήχησις εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἑλλήνας, δὲν ἔμεινεν ἄλλο τι, πλὴν τὸ κέντημα τῆς γορδῆς τοῦ Οθουμασίου τούτου ἔργου. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης πρῶτος ἀπορασίξει νὰ κατέβῃ εἰς Μύνην, ἵνα τὸν πόλεμον κηρύξῃ, ἀλλὰ φθίσας εἰς Δουμπασάρι ἔκρινεν εὐλογον νὰ πράξῃ τοῦτο κάλλιον εἰς την Μολδοβλαχίαν, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ στρέψῃ ἐκεῖ τὴν προσοχὴν τοῦ Ὀθωμανικοῦ, ἥτις καὶ κατὰ

τοῦ Ἀληπασσά ἐν Ἰωνάνοις ἐν μέρει ἤτον ἐστραμ-
μένῃ, καὶ οὕτως λάθῃσι καιρὸν εἰ εὐκοντες την
κυρίως Ἑλλάδα καὶ ἀποσπάσωσι τὸν ζυγόν. —
Ἄλλὰ δυστυχῶς ἐμποδίσθη νὰ προβῇ εἰς τοῦτο,
καθότι ἐπληροφορήθη ὑπότινος, ὅτι ἡ Πελοπόν-
νησος δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ κινήθῃ. —

Τούτου ἕνεκεν καταβάνει εἰς Ἰσμηλί, ἐνθα
παραινεῖ τὸν Γρηγόριον Δικαίου νὰ μεταβῇ με-
τὰ ὁδηγίας του εἰς τὰς νήσους τὰς ναυτικές, καὶ
ἔπειτα εἰς Πελοπόννησον. Οὗτος δὲ διὰ τῆς Κων-
σταντινουπόλεως καταβάνει εἰς τὰς Σπέζιας,
Ἰδραν, καὶ τελευταίᾳ τὴν ἁ. Ἰανουαρίου 1821
εἰς Πελοπόννησον. — Οἱ δὲ προστώτες μαθόντες
τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ, ἔστειλαν ἀνθρώπους ἐμποδίσον-
τάς τον νὰ μὴ κοινοποιῇ τόσον ἀπερισκέπτως
πράγματα χρήζοντα χρόνου μακροῦ καὶ γνώ-
σεων οὐκ εὐλόγων. — Ἐπὶ τέλους δε ἰδόντες, τὸ
ἀμετάτρεπτον τοῦ σκοποῦ του, ἀπεφάσισαν νὰ συ-
νέλθωσιν εἰς Αἴγιον. Τὴν 17 λοιπὸν τοῦ Ἰα-
νουαρίου 1821 ὁ Ἀνδρέας Ζαήμες, Σωτήριος Χα-
ραλάμπης, Σωτήριος Θεοχρόπουλος, Ἰωάννης
Παπαδόπουλος, ὁ ἀοιδίμος Γερμανὸς Π. Πατρῶν
καὶ ὁ Μητροπολίτης χριστιανουπόλεως συνέρχονται
ἐκεῖ, ἐνθα συνεσκέφθησαν περὶ διφόρων πραγμάτων
καὶ ἤκουσαν τὰ παρὰ τοῦ Δικαίου προταθέντα,
ἀλλὰ νομίσαντες αὐτὰ ἔπεα πτερόεντα διελύθησαν
ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβωσιν ἐδράκτας πληροφο-
ρίας περὶ τούτων.

Τέλος πάντων ὀυποψιθιζόμενος οὗτος σκο-
πὸς ἔφθασε καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ἐν Τριπόλει
Τουρκικῆς ἀρχῆς, καὶ ἕνεκα τούτου προσεκάλεσεν
ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ προὔχοντας τῆς Πε-
λοποννήσου ἵνα ἀπολογηθῶσι περὶ τούτου. Οἱ ἡμέ-
τεροι ὁμῶς ἀστυρόντες μηχανουργήματι, ἀπι-

ποιήθησαν να υπάγουν εκεί, άλλα συνέρχονται
 ἐνταῦθα ἐν τῇ Ἁγίᾳ Λαύρᾳ, ἔνθα συσκεφθέντες
 περὶ διαφόρων πραγμάτων συνεχώρησαν ἐκ τῆς
 μονῆς ταύτης, μέχρις οὗ πάλιν ἐπυκνήθουν τὴν
 25 Μαρτίου, καθ' ἣν διήνυσαν τὸ πρῶτον θῆμα
 τοῦ πρὸ τόσου καιροῦ διαθρυλλουμένου ἔργου, καὶ
 ἀνεπέτασαν τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, ἥτις ἐν ἀκαρεῖ
 ἀνεπέτασθη εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἤχησε
 παντοῦ ἡ σάλπιγξ τῆς Ἐλευθερίας. — Ἐπανήλθον
 λέγω τότε, ὅτε ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς τῆς ἡμέρας
 ταύτης διασχίζουσα τὰ μελανὰ νέφη τῆς νυκτὸς
 ἤγγειλε τὴν χαροποιὰν ἡμέραν τῆς ἀνοίξεως, καθ'
 ἣν καὶ ἡ Ἀρχαῖκη χεὶρ σπρώχνουσα τὰ ἐτι τῆς
 νυκτὸς μελανώτερα νέφη τῆς δουλείας, ἤγγειλεν
 ὡσαύτως καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερίας.

Τότε λοιπὸν ἐδράχθη τὴν σπάθην ἐπιπίπτοντες,
 ὡς Λύκοι ἐπὶ τὰ πρόβατα, κατὰ τῶν ἐθνέων μελιτο-
 σάων ἀδινάων, τρέφοντες τοιοῦτου αἰσθημα, καὶ
 ὀλοούμενοι ὑπο τοιοῦτου πάθους, οἷον ἐν στίχῳ,

« Ἴημεῖ ἀφιερωθῆμεν πάντες γιὰ τὴν Πατριδα

« Ἐν Ἐλευθέριαν στήσωμεν κακὴν δὲ τυρανίδα

« Μικρὰν ἀποδιώξομεν Τουρκικὴν βαρβαροτάτων

« Ἀνόμων τε καὶ ἀσεβῶν καὶ μαιφρονωτάτων .

« Αὐτοὶ ἤδη ἐμόλυνον τοὺς ἱεροὺς ναοὺς μας :

Ἐναϊκάς κῆρας ἐφθαιραν καὶ φιλιτάτους ἰσοῦς μας :

« Ἐκ τῶν ἀγκάλων τῆς μητρὸς ἀρπάξουσ' ὡς θηρία

« Φεῦ ! ποτὲ ἢ ποῦ ἠκούσθικε τοσαύτη βδελυρία :

« Αὐτὰ εἶνε : τὰ αἷτια ἅπερ μᾶς προσκαλοῖται

« Καὶ ἄμμεσον βοηθίαν ἀπὸ ἡμᾶς ζητοῖ :

« Ἐν ἑστέρας δ' ἱερὸν σφάλλομεν κινώσεται :

Παῖδες Ἑλλήνων ὀρχήσατε πατρίδ' ἐλευθεροῦτε

Ἐναϊκάς παῖδας καὶ ἄσους καὶ τῆρας τῆς πατρίδος :

